

Literatura catalana del segle XIX**2015/2016**

Codi: 100695

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500247 Llengua i literatura catalanes	OB	3	1
2501792 Estudis de Català i de Clàssiques	OT	3	0
2501792 Estudis de Català i de Clàssiques	OT	4	0
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	3	0
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	4	0
2501818 Estudis de Francès i Català	OT	3	0
2501818 Estudis de Francès i Català	OT	4	0
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OT	3	0
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Francesc Xavier Vall Solaz

Correu electrònic: Francesc.Vall@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius

Com a primera aproximació universitària a la literatura catalana del segle XIX, aquesta assignatura tindrà un caràcter introductori, per bé que prou complex i crític.

Tractant-se de l'única obligatòria del Grau de Llengua i Literatura Catalanes relativa a aquest període, caldrà assolir-hi coneixements fonamentals, que es poden aprofundir en Poesia Catalana del Segle XIX (100693), obligatòria, i en Narrativa Catalana del Segle XIX (100705), optativa.

En els graus combinats Estudis de Català i d'Espanyol, Estudis de Català i de Clàssiques, Estudis d'Anglès i de Català i Estudis de Francès i de Català, és opcional, però, si no es cursa, s'omet la literatura catalana d'un segle clau en l'evolució cultural.

Aspectes primordials:

1. Qüestionar el concepte de «Renaixença» i determinar la incidència dels esdeveniments històrics en la literatura.
2. Examinar l'aplicació de la periodització cultural (la terminologia, la caracterització dels corrents, els condicionaments, els models, les particularitats...).
3. Constatar la persistència de la literatura tradicional (incentivada pels estudis folklòrics) i la transformació de la cultura popular en la societat industrial.
4. Remarcar les tendències principals de la poesia, del teatre i de la prosa.

5. Conèixer els autors i les obres més representatius.

6. Perfeccionar el comentari de text.

Competències

Llengua i literatura catalanes

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Elaborar estudis de caràcter històric sobre la tradició literària catalana i anàlisis interpretatives sobre les tendències, els gèneres i els autors de la literatura catalana.
- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Valorar de manera argumentada i rigorosa les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana.

Estudis de Català i de Clàssiques

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Valorar de manera argumentada i rigorosa les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana.

Estudis de Francès i Català

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Elaborar estudis de caràcter històric sobre la tradició literària catalana i anàlisis interpretatives sobre les tendències, els gèneres i els autors de la literatura catalana.
- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Valorar de manera argumentada i rigorosa les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana.

Estudis d'Anglès i Català

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Elaborar estudis de caràcter històric sobre la tradició literària catalana i anàlisis interpretatives sobre les tendències, els gèneres i els autors de la literatura catalana.
- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Valorar de manera argumentada i rigorosa les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les eines informàtiques i saber consultar les fonts documentals específiques
2. Aplicar les eines informàtiques i saber consultar les fonts documentals específiques.
3. Comentar textos literaris, aplicant els instruments adquirits, atenent el context històric i sociocultural

4. Comentar textos literaris, aplicant els instruments adquirits, atenent el context històric i sociocultural.
5. Descriure el context històric de la literatura catalana contemporània i relacionar obres literàries amb el seu context històric i cultural.
6. Dur a terme treballs escrits i presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat.
7. Elaborar textos crítics sobre les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana contemporània, i redactar assaigs originals, amb domini de la bibliografia pertinent, sobre autors i obres del període contemporani.
8. Exposar els coneixements sobre la història, l'art o altres moviments culturals.
9. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística
10. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
11. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la relació de la literatura amb les àrees humanes, artístiques i socials.
12. Interpretar la tradició cultural occidental a partir del segle XIX i fins a l'actualitat, i reconèixer en un text contemporani els trets de la tradició occidental.
13. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per fer-ne l'anàlisi crítica
14. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per fer-ne l'anàlisi crítica
15. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per fer-ne l'anàlisi crítica.
16. Mantenir una actitud de respecte cap a les opinions, valors, comportaments i pràctiques dels altres.
17. Potenciar la capacitat de lectura , interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics
18. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics
19. Realitzar treballs escrits i presentacions orals efectives i adaptades al registre adequat
20. Reconèixer textos literaris des de bases filològiques i comparatistes, aplicar-les als textos de la literatura catalana contemporània i redactar anàlisis de la llengua literària de textos catalans contemporanis.
21. Redactar assaigs històrics i interpretatius sobre la tradició literària catalana contemporània, i exposar i argumentar visions de conjunt sobre fenòmens de la literatura catalana contemporània.
22. Utilitzar la informació d'acord amb l'ètica científica.

Continguts

LA LITERATURA ANTERIOR A LA RENAIXENÇA

- I/ Les característiques generals
- A/ Les circumstàncies històriques
- B/ La situació de la llengua
- C/ La confluència de corrents culturals
- II/ Antoni Puigblanch i Vicent Salvà

LA RENAIXENÇA

- I/ El moviment de Renaixença
  - A/ Definició
  - B/ Les causes
  - C/ Els vessants
  - D/ Les etapes
  - E/ Les plataformes
    - 1/ Les institucions. Els Jocs Florals i la Jove Catalunya
    - 2/ La premsa
  - F/ L'expansió
  - G/ Els sectors
- II/ Els corrents literaris
  - A/ El romanticisme
    - 1/ Característiques i història
    - 2/ Recepció
      - a/ Les primeres manifestacions, l'evolució i la crisi
      - b/ Els estudis literaris. Manuel Milà i Fontanals
  - B/ El realisme i el naturalisme
    - 1/ Característiques i història
    - 2/ Recepció
      - a/ L'aproximació al realisme i al naturalisme

b/ Els estudis literaris. Joan Sardà i Josep Yxart

III/ Els gèneres

A/ La poesia

1/ Bonaventura Carles Aribau

2/ Joaquim Rubió i Ors

3/ Manuel Milà i Fontanals, Marià Aguiló, Víctor Balaguer, Josep Lluís Pons i Gallarza i Teodor Llorente

4/ Jacint Verdaguer

5/ Joaquim Maria Bartrina, Apel·les Mestres i Miquel Costa i Llobera

B/ El teatre

1/ La vida teatral

2/ La utilització culta del teatre tradicional, el teatre històric, el melodrama i el teatre de costums

3/ Frederic Soler

4/ Víctor Balaguer. Les tragèdies

5/ Les temptatives de drama realista

6/ Àngel Guimerà

C/ La prosa

1/ La narrativa històrica. Antoni de Bofarull

2/ El quadre de costums. Robert Robert i Emili Vilanova

3/ La novel·la sentimental i de costums. Martí Genís i Aguilar

4/ L'aproximació a la narrativa realista i naturalista

a/ Narcís Oller

b/ Josep Pin i Soler, Carles Bosch de la Trinxeria, Marià Vayreda i Dolors Monserdà

5/ L'assaig

LA LITERATURA POPULAR

I/ Les transformacions de la literatura popular en la societat industrial

II/ El folklorisme

III/ Els gèneres

A/ La poesia. Josep Anselm Clavé

B/ El teatre. Josep Robrenyo

C/ La narrativa

Metodologia

Explicacions sobre el context històric, les tendències culturals i els aspectes més rellevants dels gèneres, dels autors i de les obres, discussió de qüestions problemàtiques i de les lectures i elaboració d'un treball monogràfic. El Campus Virtual servirà de suport.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques i seminaris de discussió de textos	52,5	2,1	2, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 16, 18, 19, 20, 21, 22
Tipus: Supervisades			
Comentari, oral o escrit, de lectures a l'aula	15	0,6	2, 4, 5, 8, 11, 12, 13, 16, 18, 19, 21, 22
Tipus: Autònomes			
Documentació, lectura, redacció i estudi	75	3	2, 4, 5, 7, 8, 11, 12, 13, 16, 20, 21, 22

Avaluació

S'han d'aprovar ambdós blocs (altrament, la nota final serà com a màxim 4). Es considerarà no avaluable l'estudiant que, sense haver superat l'assignatura, no n'hagi suspès cap. Atesa la resolució de la Comissió de Docència del Grau de Llengua i Literatura Catalanes, només es tindrà dret a la reavaluació si la nota de l'avaluació està compresa entre 4 i 4,9, inclusivament, i la puntuació màxima serà 5.

L'examen final, si no s'indica el contrari a classe i en la secció de notícies del Campus Virtual, serà l'11 de gener, i la reavaluació en la data programada pel Deganat.

El treball monogràfic, que s'ha de lliurar en pdf mitjançant l'eina corresponent del Campus Virtual fins al 18 de desembre, inclusivament, tindrà entre 12.000 i 36.000 caràcters (amb les notes i la bibliografia i comptant els espais) i versarà sobre un dels temes següents (si es repeteix l'exercici, se n'haurà d'escollir un de no tractat):

1. Romanticisme i classicisme en la poesia de Josep Lluís Pons i Gallarza.
2. Història i llegenda en *Canigó*, de Jacint Verdaguer.
3. La paròdia en *L'esquella de la torratxa*, de Frederic Soler.
4. La marginació en *La filla del mar*, d'Àngel Guimerà.
5. Romanticisme, realisme i naturalisme en *La papallona*.
6. El narrador-protagonista de *La punyalada*.
7. Les dones en *La fabricant*.

Es valoraran l'esforç, l'ús apropiat de les fonts (la còpia, encara que no sigui total ni literal, comportarà el suspens de l'assignatura amb un 0), la lectura crítica, el criteri, l'aportació personal, l'adequació, els continguts, l'estructura, l'estil, la correcció... Es podran revisar totes les qualificacions, amb el procediment que s'indicarà en cada cas.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen escrit	60%. Nota de tall 5.	3,5	0,14	3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22
Participació en les classes, comentari, oral o escrit, de lectures a l'aula i treball monogràfic	40%. Nota de tall 5.	4	0,16	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22

Bibliografia

Lectures

Dossier de textos teòrics o literaris i un drama de Guimerà i una narració d'Oller (probablement, *Terra baixa* i *L'Escanyapobres*).

Històries de la literatura i panorames

CASSANY, Enric (dir.), *Panorama crític de la literatura catalana. IV. Segle XIX*, Barcelona: Vicens Vives, 2009.

RIQUER, Martí de; COMAS, Antoni; MOLAS, Joaquim (dir.), *Història de la literatura catalana*, vol. VII, Barcelona: Ariel, 1986.

GABRIEL, Pere (ed.), *Història de la cultura catalana*, vol. IV-IV, Barcelona: Edicions 62, 1994-1995.

RIQUER I PERMANYER, Borja de (dir.), *Història, política, societat i cultura dels Països Catalans*, vol. VI-VII, Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1996 i 1997.

Diccionaris

BOU, Enric, *Nou diccionari 62 de la literatura catalana*, Barcelona: Edicions 62, 2000.

BROCH, Àlex, *Diccionari de la literatura catalana*, Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2008.

Repertoris bibliogràfics

DOMINGO, Josep M.; DASCA, Maria; VERDAGUER, M. Àngels, *Bibliografia sobre literatura catalana del segle XIX*, Barcelona: Xarxa Temàtica de la Renaixença, 2003, prosseguida per Carola Duran en l'Anuari

Verdaguer.

<http://www.traces.uab.cat>